

Totul totului tot. Despre relația cu Dumnezeu, 2 Petru

1

Unchiului meu, Florea Cruceru,
pastor baptist, închis pentru credință,
care mi-a fost părinte spiritual și „tată”,
model de trăire fără compromis,
„cu totul totului tot” pentru Domnul.

Fragmente de viață

Ni s-a spus adeseori că dacă luăm lecitină ne facem mai deștepți. Gospodinele cred că există nu-știu-ce-oală care gătește singură. Bărbații cred că există un ulei minunat pentru mașini care va reduce consumul la suta de kilometri sub cifre greu de crezut. Există plasturi care înlătură kilogramele în plus sau creme care înlătură coșurile adolescente. Vom avea o siluetă de vis dacă ne schimbăm încălțăminte. Articolele care concurează însă cel mai mult pentru a ne oferi totala fericire domestică sunt detergenții și abonamentele la telefonie mobilă. Piața de medicamente este plină de produse ca *Vitamax* care te pot ajuta să muncești mai mult, fără prea mult efort, pretinzând astfel a fi cheia secretului profesional. Alte medicamente ni se prezintă a fi cheia fericirii familiale. Urmează poate o nouă pastă de dinți care va fi soluția pentru un somn mai liniștit. Ideea de bază este că, dacă te dai cu nu-știu-ce-alifie pe călcâi, înflorești dintr-o dată, iar viața întregă se așează în rost. Prețul este mic, câștigul este mare.

Ne hrănim cu povești. Ne complăcem în autoînșelare. Ne place să credem că putem plăti un preț mic pentru lucruri mari. Fiecare comis voiajor care ne bate la ușă încearcă să ne vândă mici trucuri pentru probleme mari. Rezolvi o bucațică, și întregul este de la sine cuprins. Trăim într-o cultură care ne

foarfecă, ne sfîrtecă, ne împarte viața în bucăți pe care apoi să le înghită una cîte una. Viața noastră de familie nu mai este un continuum prin care se recunoaște țesătura solidă a unei culturi a bunului simț și a unei atmosfere a căminului adunat în jurul unor valori de nenegociat, viață împărțită și scrisă înainte vreme pe o filă cu doar două pagini: spațiul intim, privat și cel public. Împărțiți între viața profesională și cea familială, între curte și băncuța din fața porții, și aceste spații acum s-au împărțit între timp de părtășie, timp de distracție, timp pentru familie, timp pentru citit, timp pentru știri, timp pentru reparat mașina, timp pentru plătit impozitele și acum, atenție, timp pentru Dumnezeu. Viața ni s-a înfeliat nu doar în două bucăți mari, ci în bucățele pe care cu greu le mai adunăm împreună într-o singură zi.

Cum oare Îi putem da timp lui Dumnezeu? Cum oare îi putem dărui Lui ceea ce Îi aparține? Putem fi îndrăgostiți de la 7.30 pînă la 8 dimineața de soțiile noastre? Nu! Atunci nici pe Dumnezeu nu îl invităm în ospetie în liniștea biroului nostru doar de la 5:30 la 6 dimineața. Nu putem să Îi facem asta unui Dumnezeu care vrea să ne confiște tot timpul, tot trupul, toate gândurile, toate energiile și să ne spele creierul în Sîngele Mielului.

Ceea ce mi se pare mai grav decît atît este că această lume a Lumii a intrat și în mintea noastră nu cu totul încreștinată. Spun „aparent încreștinată” pentru că viziunea noastră despre lume și viață este mai mult datoare lui Platon și Aristotel decît scrierilor lui Petru și Pavel. Bazinul cultural în care trăim este construit pe pilonii cugetării asupra timpului și ordinii cosmosului împrumutați mai degrabă din lumea păgînă greacă decît pe fundamentele gândirii biblicizate. Dovadă stau tensiunile dintre sacru și profan, spiritual și material, vizibil și invizibil. Soluțiile adresate anumitor părți din viață apar în urma viziunii fragmentate asupra cosmosului pe care am moștenit-o de la greci, viziune care ne-a contaminat ideile pe

care le avem despre propriul trup, despre familie, biserică, lume.

În toată această salată caleidoscopică de idei salvatoare pentru fragmentele noastre de viață s-a făcut auzită și vocea creștinilor. Astfel au apărut diferiți autori creștini care, după două mii de ani de creștinism, chiar au impresia că au descoperit cheia vieții spirituale. Și această cheie este, de obicei, o șmecherie mică pentru o viață lăuntrică de succes, o îndeletnicire minoră care să schimbe destine, cum ar fi: îți crezi un obicei nou, dar ușor de urmat, faci un studiu biblic în trei pași, citești o carte recomandată de câteva mari personalități și toate bucățile împrăștiate de viață se adună la loc. Fie că este o rugăciune a unui personaj din Scripturi pe care înveți să o spui și, hocus-pocus începi să acoperi noi teritorii spirituale fie o carte minunată sau o metodă de studiu biblic ori o ideologie condusă de anumite principii bine definite, toate acestea împrumută o idee periculoasă care perpetuează o viață fragmentată: apeși un buton și întreg ansamblul se pune în mișcare. Dacă te scoli la 5 dimineața, vei avea succes spiritual toată ziua. Dacă citești câte un psalm sau spui o rugăciune, îți va merge bine, așa cum, cel care și-a lipit icoana de bordul mașinii crede că va fi păzit de accidente. Care este diferența dintre cel care folosește talismanul și noi, cei care ne-am transformat fragmentele etosului nostru în mici talismane? Fiecare crede că a descoperit principiul ultim, ușa din „Leul, vrăjitoarea și dulapul”, secretul tinereții fără bătrânețe, peștișorul de aur care să ne împlinească orice dorință. Cum s-o putea acest lucru acum, după apostolul Pavel și Petru, după Ioan și Iacov, după două mii de ani de drum spiritual? Cum oare nu or fi descoperit ei secretul vieții spirituale de succes? Cum de a stat poprit atîta timp? Țsta este curat tupeu.

Așa cum viața așa-zis profană nu poate fi pusă în rost cu micile soluții care ni se oferă prin publicitatea televizată, descoperim curînd că și în domeniul vieții spirituale ni s-au

spus basme, că nu există soluții simple la probleme complexe, că nu există scurtături pentru calea îngustă, că lucrurile scumpe merită prețul mare și că o viață deplină în Domnul cere mai mult decât un obicei bun, cere mai mult decât o parte din viața ta – te cere cu totul. Viața de credință este totul. Tot este act spiritual. *Jogging*-ul, viața de familie, rugăciunea de dimineață ca să îți între calculatorul de la serviciu în Windows fără să apară „fatal error sunt gesturi spirituale atunci când înțelegem că viața noastră este un continuum, un tot și că TOT timpul suntem ai Domnului, iar TOT ce facem facem ca pentru Domnul. Viața de credință este mai complexă decât ne lasă să înțelegem anumiți autori. Ea nu este o înșiruire de obiceiuri disparate, ci un întreg ce trebuie privit ca atare.

Am fost creați în așa fel încât trupul nostru să ne învețe că nu putem să ne ocupăm doar de unghiile de la picioare ca să fim sănătoși. Trupul ne transmite mesajul că totul este în relație, că dacă nu te ocupi de măsele faci reumatism la genunchi. Nu ne ajunge oare să vedem că dacă bem un simplu ceai nu slăbim și dacă ne dăm cu cremă de nu știu care fel nu ne trec petele de pe față? Domnul ne-a transmis mesajul acesta prin creație: cosmosul, pământul, ecosistemul, corpul nostru, toate ne spun același lucru: sunt întreguri care nu pot funcționa decât dacă sunt întregi. Rupe-le și vor muri.

Ceea ce ne transmite Noul Testament, dacă îl citim cum trebuie, este o perspectivă relațională integratoare asupra vieții. Ceea ce ne învață apostolii, spre deosebire de Platon și Aristotel, este că totul trebuie adus sub ascultarea de Domnul, că totul trebuie supus Lui și trebuie contaminat de sfințenie, trebuie impregnat de sarea mărturiei și luminat de lumina cunoștinței de Domnul, că spațiul profan nu există. Pentru credinciosul care trăiește o teologie integratoare, spațiile din afara familiei și a bisericii sunt provocări pentru a lua în stăpânire ceea ce de drept îi aparține lui Dumnezeu. El nu este

un fugar spre ungherele unor adăposturi spirituale puse de-o parte pentru o vreme.

Să îl lăsăm pe apostolul Petru să vorbească pentru noi, să îl lăsăm să vedem cum caută ne convingă că trebuie să ne adunăm, să ne întregim viețile și să punem totul sub ascultarea de Domnul.

Cîteva observații privitoare la stil

În textul din 2 Petru capitolul 1 există cîteva termeni la superlativ care trimit la semnificații radicale: harul și pacea ne sunt *înmulțite*; puterea este *dumnezeiască*; avem din *belșug, tot*; promisiunile sunt *nespus de mari și scumpe*; trebuie să ne dăm *toate silințele*; vi se va da *din belșug intrare* etc. Textul este presărat cu aceste expresii hiperbolice care creează o imagine monumentală. O imagine a ce? De ce se torsionează frazele lui Petru atît de spectaculos? Ce are să ne spună atît de important, mișcînd fraza ca în ritmul balansului pe care barca pescarului îl creează, balans sintactic realizat prin elementele de legătură: *de aceea, căci, dar, dacă, de aceea, dar?*

Tema care deschide cartea este relația cu Dumnezeu, dar privită din perspectiva cunoașterii Lui. Cu aceasta începe, cu aceasta încheie primul paragraf; este o structură circulară. Figurile de stil sunt foarte puternice: *dezbrăcare de cort, răsăritul luceafărului în inimile voastre* – una dintre cele mai frumoase creații retorice din Noul Testament. Textul este foarte bine scris din punct de vedere stilistic. Apostolul ne învăluie cu argumentația rostită în stilul bulgărelui de zăpadă – tehnică specific ebraică – nu cu o argumentație în cascadă, în succesiune de tip grecesc. Ce anume are apostolul Petru atît de important de spus pentru a risipi atîta energie retorică, atîta frumusețe stilistică, pentru a folosi un vocabular atît de puternic, pentru a spune că vrea să ne aducă aminte de lucrurile

acestea cât este în viață și să de care să ne aducem aminte și după moartea sa?

Relația cu Dumnezeu? Cunoașterea Lui

Una dintre temele principale ale cărții este relația cu Domnul. Termenii în care este descrisă aceasta este *cunoașterea* Lui, nu contractul, nu legământul – modele legitime folosite de apostolul Pavel. Petru vorbește despre relația cu Dumnezeu în termeni radicali, descriind indirect un Dumnezeu falnic și gelos. Apostolul Petru ne invită la o aventură a cunoașterii de Dumnezeu. Dar relația cu Dumnezeu nu este un *dialog*, ci un *epilog* pentru tot ce am eu de rostit, ba chiar un epitaf pe mormântul ființei mele vechi. Inevitabil, citind cărțile lui Petru, mă întreb: Ce aștept de la relația cu Dumnezeu? Aștept în funcție de ceea ce cunosc. S-ar putea să am așteptări prea mari sau prea mici de la relația cu Dumnezeul meu. Prea mari, pentru că s-ar putea să uit că sunt rob; prea mici, pentru că am în mintea mea un Dumnezeu prea mic. Dacă pentru mine este un tiran, voi încerca să Îl mulțumesc; dacă este un Dumnezeu blând și cam șters... îl voi uita de dimineață pînă la prînz.

Cu ce fel de imagine a lui Dumnezeu trăiește generația mea? Ideea noastră despre relația cu Dumnezeu este că dacă îi dăm un deget, va avea El grijă să ne ia toată mîna. Dacă îi dăm 5 ore, 5 lei pe duminică, va intra El singur să ne rezolve restul de 163 de ore din săptămîină și ne va binecuvînta cu restul de cîteva sute din pensie și salariu. Datoria Sa este să le înmulțească. Dacă umbli puțin dimineața cu El, o jumătate de oră, îl cunoști îndeajuns pentru toată ziua, pentru că e problema Lui să se descopere; la urma urmei revelația este specialitatea Lui. Uităm că ne-a poruncit să ieșim în căutarea Sa. În acest joc, El trebuie tot timpul să numere și să ne caute. Să bată, iar

noi să îi deschidem; să alerge în întâmpinarea noastră de fii pierduți care se întorc. Noi, de fapt, și de drept, credem că îi facem o mare bucurie și un hatâr Domnului Dumnezeu că ne lăsăm găsiți și că ne predăm. Jocul se încheie în rîs și bucurie ca între fiii și tații care joacă „de-a v-ați-ascunselea” în hambar.

Da, Dumnezeul nostru ne caută. Nu trebuie să uităm și de această latură a Părintelui care așteaptă, care sacrifică și care se „joacă” precum un Tată iubitor cu fiii Săi regăsiți. Dar Dumnezeul nostru este mai mult decît atît. Merită să înțelegem că El rămîne Dumnezeul plinătății, Dumnezeul pretențiilor maxime de genul „fiți sfinți căci și Eu sunt Sfînt”. El este cel care ne cere să Îl slujim, dar cu toată inima, cu tot sufletul, cu toată ființa noastră. Relația cu El este una care trebuie înțeleasă final, radical, în termeni ca *total totalului tot*.⁵⁰

Mai mult decît atît, relația cu El este o relație de tip Stăpîn-rob. Relația cu El este cea care ar trebui să ne confişte totul: timpul, energia, pe noi înșine – ea înseamnă dăruire totală. A-L cunoaște pe El înseamnă imersiune, noi în El și El în noi, legătură ființială, lăuntrică, inundare a eului, impregnare de Sine, înseamnă moarte în El și ridicare în El, începere a unei noi vieți ascunse cu Cristos în Dumnezeu.

Relația cu El nu este „de afară”, ci din lăuntru spre afară. Suntem mlădițe în viță.⁵¹ Modalitatea în care ne este descrisă reformarea spirituală în creștinism este și ea una radicală. Se vorbește de viață și de moarte în Cristos, de naștere din nou. Procesul prin care creștinul este trecut este unul care lasă urme adînci în ființa sa. Metaforele răscumpărării sunt metafore finale, radicale.

---

⁵⁰ Deuteronom 18:13 „Tu să te ții în totul totalului tot, numai de Domnul Dumnezeul tău.”

⁵¹ Ioan cap. 15

Rob și prieten

Astfel, pentru lumea noastră, cred că e mai bine să amintim de *Dumnezeu-Stăpînul* decît de *Dumnezeu-Prietenul*. Imaginea prea populară a unui Dumnezeu ușor de înduplecat și prea îngăduitor aduce deservicii vieții de închinare atît celei private, cît și celei comunitare. Petru se înțelege pe sine ca rob al Domnului, la fel ca Pavel și Ioan, ca toți autorii pe care îi întîlnim în Noul Testament. Însă fiecare dintre aceștia are conștiința unui statut de neînțeles pentru cel care privește robia din afară. Robia lor este doar începutul stării de har, golirea de sine este urmată de plinătate în Cristos, sărăcirea și renunțarea de îmbogățire și dar.

Este ceva surprinzător în robia față de Domnul. Apostolul Petru este un rob care are ceva de preț. Este paradoxal. Este un rob care nu este rob; este un rob care trăiește două stări contradictorii. Este rob, dar cunoaște starea de har, cu gratuități, cu pace, cu putere, cu toate cele necesare vieții, cu toate resursele asigurate. Este un fel de angajat favorit, mai mult, un fel de „al casei”, prieten al Fiului. El este cel care s-a căpătuit pe lîngă stăpîn. A căpătat o comoară de preț. În termenii aceștia este descrisă cea mai mare comoară a lui: o comoară de preț – credința prin dreptatea Dumnezeului și Mîntuitorului nostru, Isus Cristos.

1 Simon Petru, rob și apostol al lui Isus Cristos, către cei ce au căpătat o credință de același preț cu a noastră, prin dreptatea Dumnezeului și mîntuitorului nostru Isus Cristos: **2** Harul și pacea să vă fie înmulțite prin cunoașterea lui Dumnezeu și a Domnului nostru Isus Cristos! **3** Dumnezeiasca Lui putere ne-a dăruit tot ce privește viața și evlavia, prin cunoașterea Celui ce ne-a chemat prin slava și puterea Lui.⁵²

---

⁵² 2 Petru 1:1-3

Dacă ne dăm pe mîna Lui ca robi, Dumnezeu face cîteva lucruri: dacă  ntr m într-o rela ie de cunoaștere a Sa, a Celui care ne cunoa te pe deplin,  i ne ascundem viața în El, cu totul, atunci ne dă HAR  I PACE. Harul  i pacea ne sunt  nmul ite prin cunoașterea lui Dumnezeu  i a Fiului. Ba, mai mult, în noi începe să ac ioneze o putere, o putere Dumnezeiască, o „vrajă” care ne face să lepădăm pielea de rob  i să participăm la via a Celui care are slavă  i putere. Dumnezeu vrea să ne facă de-ai Lui  i, odată înfăptuit acest lucru, revarsă din Sine peste noi puterea de a ne men ine viața, spiritualitatea, gloria, „excelen a”.⁵³ Dumnezeu ne-a CHEMAT să fim ambasadorii Lui, reprezentan ii lui, mai m re , FIII LUI⁵⁴ pe care ne va duce la slavă.⁵⁵

Ce lucru mai mare este dec t a deveni p rta i naturii Sale? Să ne dea autoritatea⁵⁶ de a ne numi copiii Săi, cu deplină  ndrept ire, prin dreptatea Sa, o  mp r tie de preo i, a a slabi cum suntem, a a lipsi i de glorie  i excelen  , tocmai pentru a face de ru ine cele tari cu cele slabe, cele  n elepte cu cele neînțelepte. Ce chemare mai mare dec t aceasta? Ce ambi ie mai înaltă?

Adună  i une te

Vorbirea încărcată cu superlative a apostolului Petru continuă, dar discursul se fr nge într-o condi ional  surprinzătoare: „prin care El ne-a dat f g duin ele Lui nespus

---

⁵³        este în textul nostru.

⁵⁴ Ioan 1:12 Dar tuturor celor ce L-au primit, adică celor ce cred în Numele Lui, le-a dat dreptul să se facă copii ai lui Dumnezeu;

⁵⁵ Evrei 2:10 Se cuvenea, în adevăr, ca Acela pentru care  i prin care Sunt toate,  i care voia să ducă pe mul i fii la slavă, să des v r easc , prin suferin e, pe Căpetenia m ntuirii lor

⁵⁶       , a a cum se arată în Ioan cap. 1:11

de mari și scumpe, ca prin ele să vă faceți părtași firii dumnezeiești, după ce ați fugit de stricăciunea, care este în lume prin poftă.”

Cred că managerii moderni ar putea înțelege printr-o imagine din viețile dumnealor ce se întâmplă într-o astfel de situație. Te-ai angajat să fii agent de vânzări la o mare companie. Ți se dă totul: costume de protocol, bani pentru mese, deconturi pentru telefon, mașină de serviciu – absolut totul pentru a ți se face slujba mai ușoară, dar... trebuie să te dăruiești în întregime: cu idei, energie. Contractul este exclusiv. Tot așa, dacă ne dăm cu totul Domnului, el ne dă totul. Ne pune totul la dispoziție pentru a ne păstra viața în Sine și evlavia față de sine, dar „contractul” este exclusiv. Atunci trebuie să ne îndepărtăm de concurență. Nu mai putem cocheta cu reprezentanțele concurente. Dacă ești angajat la *Coca-Cola*, nu mai bei *Pepsi*.

Dacă „te-ai încurcat cu Dumnezeu”, nu te mai încurci cu stricăciunea care este în lume, nu mai ești sensibil la cârligele lumii. Ai murit față de lume. Ești îngropat împreună cu Cristos. Te depărtezi. Fugi de poftele tinereții. Te apropii de El și El se apropie de tine. Ca ambasador al cerului, nu te încurci cu cele ale pământului; nu le cauți, dar le ai; nu le cugeți, dar le planifici; nu le urmărești, dar îți sunt aproape.⁵⁷

Dar în ce direcție să fugi? Viața creștină începe cu o moarte, dar continuă cu viață; începe cu renunțare, dar continuă cu o luptă; începe cu o depărtare, dar continuă cu o apropiere. Apostolul Petru se apropie de partea culminantă în discursul său, o parte fascinantă, un lanț care m-a urmărit ani de zile.

5 De aceea, dați-vă și voi toate silințele ca să uniți cu credința voastră fapta; cu fapta, cunoștința;**6** cu cunoștința, înfrînarea; cu înfrînarea, răbdarea; cu

---

⁵⁷ Coloseni 3:1-3

răbdarea, evlavia;⁷ cu evlavia, dragostea de frați; cu dragostea de frați, iubirea de oameni.

De aceea... de ce anume? De ce idee se leagă acest îndemn? Dacă te-ai dat ca rob lui Dumnezeu, dă-ți toate silințele să îți aduni viața în jurul robiei tale, pentru că trebuie să fugi și fugi pentru că ai primit har și pace și făgăduințe, dar nu numai pentru atât, ci datorită a ceea ce ești; ai ajuns ceea ce ești pentru că îl cunoști pe El. Deci, dacă ești ceea ce ești, și ai primit ceea ce ai, atunci ADUNĂ-TE. Strânge-ți laolaltă viața – toate resturile, toate cioburile, toate ițele desprinse și firele trase.

Dați-vă toate silințele ca să **uniți**. Verbul folosit de Petru este rar și foarte tare.⁵⁸ Deși folosit și de apostolul Pavel în câteva texte,⁵⁹ Petru îi construiește un sens unic în acest context. Datoria ta este „să adaugi”, „să pui peste”, pînă la saturare, într-o horă care se rotește din ce în ce mai alert în viața ta. Pune împreună. Silește-te să faci ca aceste calități să „joace” (ἐπιχορηγέω) în viața ta.

Preverbul este intensiv și, datorită acestei construcții, el mai poate însemna și „a adăuga peste”, din abundență, pînă la punctul-limită. Imaginea este plină de culoare. Nu e ca și cum ai pune mărgelile pe ață, ci ca și cum, cu lăcomie, un copil flămînd își pune în brațele pline cu bunătați încă două-trei fructe, mai-mai să răstoarne întreaga povară. Viața creștină din plin nu înseamnă, așa cum ne pot înșela unele broșurele venite de pe aiurea, o viață plină de împliniri și succese spirituale, viața creștină este plină din belșug de viață.

---

⁵⁸ ἐπιχορηγέω – mai este folosit în versetul 11: vi se va adăuga din belșug intrarea; dar și în Coloseni 2:19, în imaginea trupului adunat la un loc, strîns prin ligamente și încheieturi; și în 2 Corinteni 9:10, cu sensul de a înmulți. Preverbul este intensiv, χορηγέω înseamnă a adăuga prin legare, a prinde în horă.

⁵⁹ 2 Cor. 9:10, Col. 2:19,

Scara și lanțul

De prea multe ori am auzit vorbindu-se din acest text ca despre o scară spirituală, întocmai cum „Fericirile” au fost transformate în trepte spirituale, așa cum Galateni 5:22 a fost și el forțat în cofragul unei astfel de interpretări progresive. Ne convine să interpretăm așa. Este în armonie cu viziunea noastră fragmentară despre viață. Cultivăm azi o calitate, mâine alta și, dacă am ratat, ne scuzăm cu imaturitatea spirituală sau cu faptul că suntem la început de cale, De la Ioan Scărarul încoace,⁶⁰ ne tot tentează ideea scării spirituale.

Începem cu o *credință* catehetică. Apoi, după acumularea primelor cunoștințe care dau rod în primele fapte bune, fapte pe care, o spunem cu emfază, „le integrăm” într-un sistem teologic, trecem la *cunoașterea* care rezultă mai apoi în maturitatea care la rîndul ei aduce *înfrînarea*, o înfrînare care apare, se înțelege, odată cu mariajul. Apoi, după ce ne-am crescut copiii urlînd la ei din răspuțeri, spre a doua jumătate a vieții vine și *răbdarea*. După ce ne-am căsătorit copiii, răbdarea înflorește doar pentru nepoți. După albirea completă vine *evlavia* tîrzie, pentru ca, atunci cînd găleata nu mai merge la fîntînă, și cînd memoria ne joacă feste, cînd suntem biruiți de viață, să avem *dragoste* pentru toți oamenii și să-i putem *iubi* pe frați – că și așa nu mai ținem minte ce ne-au făcut.

Poruncile Lui sunt atît de radicale încît nu îmi pot permite să aștept să fiu evlavios odată cu trecerea timpului. Și nici măcar nu e natural, fiindcă suntem într-un război spiritual, iar leul care caută să ne înghită nu se joacă cu noi, așteptînd pînă noi tragem pe noi cîte o piesă din echipamentul de luptă. Ne va lovi crunt, dintr-o dată și pe la spate. Viața însăși nu este dulce și roz. Nu am cunoscut oameni care să fie răbdători, dar care să aibă probleme cu înfrînarea; care să meargă la

---

⁶⁰ Vezi Filocalia, vol. 7.

evangelizare pentru că au iubire de oameni și care nu îi pot suporta pe cei din biserică, pe frații lor. N-am întâlnit nici evlavios care să nu rodească în fapte, nici cunoscător de Cristos care să nu își întărească zi de zi credința prin umblarea cu El. Toate sunt legate, ca într-un organism. Suferi într-una, suferi în toate; cultivi una, se umplu toate.

Petru ne spune că dacă vrem să ne aventurăm în cunoașterea de Domnul trebuie să unim cu această cunoaștere toate domeniile vieții noastre spirituale, trebuie să conectăm la aceasta toate capetele desfăcute ale vieții. Cunoașterea de Domnul ne implică în întregime. Cunoașterea de El este o cunoaștere întregitoare pentru ființele noastre, de aceea, cotropitoare.

Începutul este important. Începi de unde vrei, dar apoi adună-le pe toate celelalte. Cuprinde-le pe toate – în același timp, cu totul. Asta este pretenția Lui. Nu începi cu una și celelalte se rezolvă de la sine, ci începi cu una și aceasta va trage în horă fiecare fragment din viața ta. Viața de credincios este atât de solicitantă, atât de presantă, tocmai pentru că El ne cere totul deodată. Este ca o acrobație pe sîrmă într-o singură roată, jonglînd în același timp cu șapte mingi. Această perspectivă poate fi descurajantă.

Fascinant și încurajator însă, este ceea ce nu descoperim în nici o altă religie care folosește paradigma drumului spiritual. Cel care este la începutul drumului, proaspătul catehumen, are aceleași standarde pentru sfințenie ca și cel care a albit pe calea credinței; nu numai aceleași standarde dar și aceleași posibilități de se numi și de a fi cu totul sfînt. Nu ai voie să gîndești mai puțin **decît toate roadele Duhului**, mai puțin decît toate Fericirile, mai puțin decît consecințele Înțelepciunii de sus a lui Iacov.⁶¹ Ci toate odată, sincron, în armonie. Toate trebuie urmărite, cugetate, cultivate și cîștigate în același timp, cu totul.

---

⁶¹ Iacov 3:17

Începe de unde vrei. Dumnezeuiasca lui putere va începe să lucreze în tine, fiindcă ești părtaș firii Sale. Dacă nu te lași contaminat de lume, ea va lucra în tine. Va fi ca un principiu activ, ca o reacție chimică care nu te va lăsa să fii leneș și neroditor. Însă totul se va petrece ca într-o acrobație pe firul întins, într-o singură roată, jonglând cu șapte mingi. Tocmai pentru aceasta creștinismul este spectaculos și ademenitor. Nu există linie de așteptare. Poți fi sfânt din prima zi; fără experiență, dar sfânt. Viața de ucenicie creștină este o viață în care poți să devii sfânt dintr-o dată, a doua zi, dar ea rămîne o viață în care maturitatea se cucerește cu greu.

Acesta nu este o scară, ci eventual un lanț care este tot atât de tare cît cea mai slabă verigă a sa sau o serie de vase comunicante care, la umplere, ajung toate la același nivel. Începe cu ce vrei, dar va trebui să le cultivi pe toate în același timp, pentru că diavolul te va ispiți în toate în același timp. Nu te va aștepta să îți cultivi răbdarea întâi, ca apoi să poți îngădui cu iubirea. Excelența, performanța spirituală nu îți este inaccesibilă din lipsă de antrenament, ci numai din lipsă de dăruire și dedicare, din lipsa dorinței de a-ți „vinde” sufletul în schimbul plinătății de Cristos. Nimic în afară de o inimă împărțită și delăsare nu poate împiedica performanța spirituală. Nimic nu poate sta în calea celui care se dedică întru totul Domnului.

Cel care răspunde chemării are tot în ceea ce privește viața și evlavia. Cel care a ales să dea totul are parte de slavă și putere. Cel care fuge de poftă are promisiuni nespuse de mari și scumpe. Cel care a ales să fie rob devine împărat, preot și fiu. Cine a ales să se piardă cu firea pămîntească, devine părtaș firii Dumnezeuiești. Dacă unești aceste lucruri, dacă le adaugi și umpli în tine, nu te vor lăsa să fii nici leneș și nici neroditor în **cunoașterea de El**: „Căci, dacă aveți din belșug aceste lucruri în voi, ele nu vă vor lăsa să fiți nici leneși, nici neroditori în ce privește deplina cunoștință a Domnului nostru Isus Cristos.”

Textul este circular. Petru începe prin a vorbi despre harul și pacea care se nasc din cunoștința de Dumnezeu și încheie acest paragraf vorbind despre același lucru. Este cumva un cerc vicios? Așa pare. Dacă îl cunoști, trebuie să unești aceste lucruri în viața ta, după ce ai fugit de stricăciune. Dacă unești aceste lucruri, nu poți să nu rodești în cunoașterea de El. Prin aceasta ai har și pace; te faci părtaș firii Dumnezeiești și, dacă te faci părtaș firii Sale, atunci trebuie să îți dai toate silințele să îți unești capetele desfirate ale vieții. *Theognosia*, cunoașterea Lui, nu este o disciplină a minții, pentru că nu are de-a face doar cu ideile și conceptele, ci o imersiune a întregii ființe în El. Nu ne afectează doar mintea, ci tot lăuntru și, dinspre lăuntru, tot ce se vede dinspre noi. Dedicarea totală, în acești termeni, înseamnă mai mult decât păstrarea unor promisiuni sau facerea altora noi, ci o scufundare la o adâncime din ce în ce mai mare în infinitul dumnezeiesc.

Ținta autorului este să ne facă să înțelegem că singura alternativă pe care o avem este să ne lăsăm cu totul pe mâna olarului, precum lutul. Viața este circulară și poate fi cuprinsă doar de Cel care poate modela deodată fiecare porțiune a ei. Să ne lăsăm adunați de El, umpluți de El, înmuiiați de El.

Lasă-ți viața atinsă centimetru cu centimetru și întruna de degetele lui. Te va frământa, te va mototoli, o va lua de la capăt, așa cum face olarul când lucrarea îi este atinsă și stricată. Olarul nu este sculptor ca să dreagă din daltă. El o ia de la capăt cu noi de fiecare dată. Și când crezi că a terminat cu tine, ce face? Te aruncă în foc să probeze lucrarea, să stabilească dacă e din paie sau din pietre scumpe, ca mai apoi să te poată pune în raft.

Cunoașterea de El este un proces care se întâmplă cu TOTUL, din BELSUG, înmulțit, nespus, mare; presupune o perspectivă radicală și holistică asupra vieții; o viață adunată în El și dăruită cu totul și cu toate; presupune să fii gata să mori

ca să te naști din nou, nu amorțeală, nu adormire, nu joc, ci cufundare în El.

Și dacă nu ai reușit pînă acum, poți să o iei de la capăt, dar trebuie să înțelegi că nu este simplu și că soluții ieftine și cu efect local nu există pentru ceea ce este complicat și greu de desăvîrșit. Poți să începi din nou astăzi cu aceleași pretenții pentru sfințenie care oricare înaintat în cunoașterea de Domnul, dar dedicarea, punerea de-o parte trebuie să fie întregă.

Dacă pînă acum ai crezut că Dumnezeu creștin este centrul unei religii cu care poți cocheta, te-ai înșelat amarnic. Dumnezeu este gelos. Cere și vrea TOTUL. Dacă ți s-a părut că poți să îi dai o oră pe zi ca să îți meargă bine, nu uita că El vrea totul, vrea tot timpul nostru – „rugați-vă întotdeauna” –, vrea să ne ocupe gîndurile, să le facă roabe ascultării de Cristos, vrea trupul, vrea întreaga noastră persoană și toată viața care ne-a mai rămas. Dacă ți s-a propus să îi dai o parte din tine, află că El vrea să locuiască în Tine. Vrea să te cuprindă, să te acopere, să te facă mic, ca El să strălucească prin tine. Vrea să te folosească, să abuzeze de energia ta, de timpul tău, și să îți spulbere tot ceea ce este *eu* firesc.

Orbirea și uitarea

Alternativa este oricum cumplită: „Dar cine nu are aceste lucruri este orb, umblă cu ochii închiși, și a uitat că a fost curățit de vechile lui păcate.” Altă imagine în culori foarte puternice. Dacă nu urmărești să îl cunoști pe Dumnezeu în felul acesta, adică să te lași cuprins cu totul în relația cu El, antrenînd fiecare felie a vieții în acest efort, rămîi orb și uituc. Lumina este, în lumea antică, simbolul cunoașterii. Umblarea în lumină reprezintă viața celui înțelept și aceasta are implicații deopotrivă gnoseologice și etice. A fi orb este un dat – pierduți sunt cei care nu l-au cunoscut niciodată pe Domnul, învăluți

cu totul în întuneric fără să fi cunoscut vreodată lumina. A umbla cu ochii închiși este un act al voinței, un joc periculos al celui care își aduce aminte de lumină. Idiotul este de necondamnat, dar uitucul are ce uita. A fost învățat și a uitat învățătura. A fost curățit și a uitat atât starea de curăție, cât și lumina. Acesta este cel care nu unește în viața lui, cel care nu își dă toate silințele să unească în viața lui cunoașterea de Domnul, lumina cunoștinței care îl pătrunde, cu lumina care vine din El.

Lumina și Cunoștința

Cunoașterea de Dumnezeu presupune mai mult decât studiu biblic și timp pus deoparte, câte o oră, chiar câte o zi, pentru El. Cunoașterea de Dumnezeu este un proces invaziv, precum lumina spulberă dintr-odată întunericul. A aborda altfel decât integrator și holistic relația cu El înseamnă a umbla cu ochii închiși și a uita. Acest model este folosit și de Iacov în primul capitol din epistola sa. Contextul este asemănător. Cine se uită în Scriptură și nu unește cunoștința cu fapta, deci nu înfăptuiește ceea ce știe, este ca cineva care și-a văzut fața firească într-o oglindă, pleacă și uită îndată cum era.⁶² A fi împlinitor al Cuvântului, nu numai ascultător, este același adevăr pe care îl promovează și apostolul Petru. Adâncirea în cunoștința de Domnul înseamnă adâncirea privirilor în Legea Sa, înseamnă studiu biblic, înseamnă învățătură, post, rugăciune, dar mai mult decât atât, înseamnă deopotrivă vizitarea văduvelor, ajutorarea orfanilor, stăpânirea limbii⁶³; pînă la urmă, apropiere de Domnul și depărtare de cel rău. Religionișii curată și neîntinată a înțelepciunii de sus înseamnă o viață pătrunsă în totalitate de lumina cunoștinței. De aceea

---

⁶² Vezi Iacov 1:22-25

⁶³ Vezi Iacov, passim

trebuie să îți aduci aminte cine ești și cine este Dumnezeu în căutarea Căruia ai pornit.

Amintirea și cunoașterea de felul acesta nu au nimic de-a face cu propunerile de mireasmă gnostică care ne înconjoară prin broșurele sau diferitele studii biblice de care sunt pline tarabele de literatură creștină. O credincioasă cu patru clase, dar virtuos împlinitoare, care veghează în același timp și la evlavie și la iubire de semeni și la dragoste de frați, se ține de Scripturi așa cum poate, are mai mult lumină și vede mai lămurit decât mii de teologi care își antrenează neuronii în cugetări la cele sfinte, fără a se lăsa sfințiți. Sărmani săraci, orbi și goi. Lumina cunoștinței strălucește în oglinzi nefragmentate, în inimi neîmpărțite, în vieți cu totul cuprinse de flacăra iubirii de Domnul și de semeni.

Ce contrast! ce paradox!

Un rob netrebnic, un nimic, fără cunoaștere în felul lumii, și nici de neam ales, dar cu o chemare, o alegere de împărat și cu lumina cunoștinței mai adâncă decât orice idee a oricărui știut.

10. De aceea, fraților, căutați cu atât mai mult să vă întăriți chemarea și alegerea voastră; căci, dacă faceți lucrul acesta, nu veți aluneca niciodată. În adevăr, în chipul acesta vi se va da din belșug intrare în Împărăția veșnică a Domnului și mântuitorului nostru Isus Cristos.

Petru încheie ca unul care știe cât de importantă este trezia, vegherea, readucerea aminte a acestor chestiuni fundamentale. Ca unul care trăiește în cort, vrea să ajungă în Templul ceresc. Ca unul care s-a luptat cu sine să fie mai mult decât a fost și care și-a dat seama că este totul dacă își adună cioburile vieții în Cristos, nu obosește să ne sfătuiască. Ceea ce are de spus pare extrem de important, pentru că structura sintactică devine arborescentă. Frazele cad în cascadă de parcă

nu se mai termină. Cauzale și condiționale continuă discursul, purtându-ne mai departe pe valurile unei apologii pentru o viață care se încheie nu printr-o ieșire, ci printr-o intrare în Împărăție. Și această intrare – din nou simte nevoia de superlativ – este din belșug.

Luceafărul de dimineață

Finalul textului este spectaculos. Am găsit una dintre cele mai frumoase metafore din literatura biblică.

15 Îmi voi da osteneala, deci, ca, și după moartea mea, să vă puteți aduce totdeauna aminte de aceste lucruri.16 În adevăr, v-am făcut cunoscut puterea și venirea Domnului nostru Isus Cristos, nu întemeindu-ne pe niște basme meșteșugit alcătuite, ci ca unii care am văzut noi înșine cu ochii noștri mărirea Lui...19 Și avem cuvântul proorociei făcut și mai tare; la care bine faceți că luați aminte, ca la o lumină care strălucește într-un loc întunecos, pînă se va crăpa de ziuă și va răsări luceafărul de dimineață în inimile voastre.

Ce adevăr trebuie să fie atît de mare, ce chestiune fundamentală trebuie să fi meritat a fi discutată de apostolul, încît ne spune că vrea să ne aducem aminte și după moartea sa de aceste lucruri? Este vorba de puterea, venirea, mărirea, cinstea, slava Domnului. Dar dincolo de aceasta, cuvintele Sale, la care luăm aminte, sunt fereastra prin care întrezărim lumina cunoștinței de Lumină. Cunoașterea de El crapă noaptea din noi și face să răsare Luceafărul de Dimineață în inimile celor care se vor numi lumini în Lume.

Adună-ți viața! Cultivă fiecare spațiu pentru El! Lasă-L să te ocupe! Lasă-ți fiecare centimetru de vas de lut atins de

degetele Lui! Înfășoară-ți și adună-ți fișiile de viață rupte de lumea străină de el și fă-le torță pe care să o aprindă El. Fii lună pentru Soare! Fii mireasă pentru Mire! Fii oglindă pentru Lumină!

Cum se poate acest lucru? Doar dacă ne lăsăm *cu totul, tot timpul, în întregime, întruna, dintr-o dată și întotdeauna* pe mâna Lui. Aceasta este vindecarea pe care apostolii Petru și Pavel o propun pentru o lume gândită fragmentat de la Platon și Aristotel încoace. Socrate ne-a spus: „Cunoaște-te pe tine însuți!” Apoi ucenicii lui ne-au îndreptat pașii spre cunoașterea lucrurilor în esența lor, spre cunoașterea fizicii și a metafizicii, spre cunoașterea cosmosului. Apostolii ne îndreaptă privirile spre Luceafărul strălucitor de dimineață. Cunoașterea deplină cere o relație exclusivă și desăvârșită cu El – o cunoaștere metaconceptuală. Nu noi putem săvârși intrarea în lumină și umblarea sub soarele cunoașterii. Dar El răsare în inimile noastre și face lumină înăuntru, înrobindu-ne față de lumină, după ce vom fi tras cu ochiul lacom ca după o lumină care strălucește într-un loc întunecos.

Perspectiva este radical diferită. Intrarea în lumină nu se face treptat, scalar și din exterior. Ea este învăluitoare. Pornește de sus și se face din interior spre exterior. Este o cunoaștere care nu se poate învăța, ci „la care se ia aminte”. Este o cunoaștere pe care este imposibil să nu o iei în seamă; o cunoaștere care nu se poate transmite, ci care se experiază; nu se poate completa treptat, ci se săvârșește dintr-o dată și definitiv.